

ISSN 0027-8084

УДК 808.61./62

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

НАШ ЈЕЗИК

LI/2

БЕОГРАД

2020

НАШ ЈЕЗИК

ЛІ СВ. 2

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

др Рајна ДРАГИЋЕВИЋ, др Јелена ЈОВАНОВИЋ СИМИЋ,
др Весна ЛОМПАР, др Драгана МРШЕВИЋ РАДОВИЋ,
др Марина НИКОЛИЋ, др Мирослав НИКОЛИЋ,
др Ђорђе ОТАШЕВИЋ, др Милица РАДОВИЋ ТЕШИЋ,
др Стана РИСТИЋ, др Марина СПАСОЈЕВИЋ,
др Срето ТАНАСИЋ

Уредник
др СРЕТО ТАНАСИЋ

Секретар
др Марина Спасојевић

Рецензенти
др Ђорђе Оташевић, др Милица Радовић Тешић,
др Марина Спасојевић, др Срето Танасић

Према мишљењу Министарства за науку, технологију и развој Републике Србије
бр. 413-00-1715/2001-01 ова публикација је од посебног интереса за науку.

НАШ ЈЕЗИК, часопис за српски књижевни језик, покренуло је 1932. г. Лингвистичко друштво у Београду, на челу са Александром Белићем, који је уредио седам књига предратне серије, као и девет књига и први двоброј десете књиге у новој, послератној серији часописа. Од 1960. до 1975. г. (књ. X/3–XXI/1–2) уредник часописа био је Михаило Стевановић, а у периоду од 1975. до 1996. г. (књ. XXI/3–XXX) Митар Пешикан. Часопис је од 1996. до 2005. г. (књ. XXXI–XXXVI) уређивао Мирослав Николић.

Наш језик излази у две годишње свеске, које чине једну књигу. Издаје га и прима рукописе Институт за српски језик САНУ, Кнез Михаилова 36, ел. пошта: isj@isj.sanu.ac.rs, nasjekisjsanu@gmail.com.

Штампа: Службени гласник, Београд

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

81

НАШ језик / уредник Срето Танасић. – Год. 1, бр. 1 (1932/1933) – год. 8, бр. 1 (1941); н. с. књ. 1, св. 1/2 (1949/1950)–. – Београд: Институт за српски језик САНУ, 1933–1941; 1949– (Београд : Службени гласник). – 23 cm

Полугодишње

ISSN 0027-8084 = Наш језик

COBISS.SR-ID 615951

НАШ ЈЕЗИК

Књига LI

Св. 2 (2020)

САДРЖАЈ

Ч л а н ц и

Реконструкција сугласника у критичком издању Његошевог спјева <i>Шћепан Мали</i> (РАДМИЛО Н. МАРОЈЕВИЋ)	1–37
Откривање неконсистентности у обради вишеструке еквиваленције: уводна размишљања (ДАНКО М. ШИПКА)	39–49
Идеофонски предикати у српском језику: основне карактеристике (ТАЊА Ч. МИЛОСАВЉЕВИЋ)	51–60

П р и к а з и

Вуков <i>Српски рјечник и 200 година савременог српског језика</i> (ДРАГАНА Ј. ЦВИЈОВИЋ)	61–66
Рајна Драгићевић, <i>Грамањика у огледалу семантике</i> (БОЈАНА Д. ТОДИЋ САНКОВИЋ)	67–70
Веселина Ђуркин, <i>Сложени зависни везници у српском језику</i> (и њихова функционално-стилска дистрибуција) (МАРИНА М. НИКОЛИЋ)	71–74
Милка Николић, <i>Поредбено-начинске конструкције у српском језику</i> (АНЂЕЛА Д. ВАСИЉЕВИЋ)	75–82

Х р о н и к а

Хроника Међународног научног скупа „Лексикографија и лексикологија у светлу актуелних проблема“ (28–30. октобар 2020) (СЛОБОДАН Б. НОВОКМЕТ)	83–95
--	-------

Одлуке Одбора за стандардизацију српског језика

Терминолошке синтагме које конституише именица <i>менаџмент</i> . . .	97–99
Писање назива једног вируса: <i>вирус корона</i>	101–104

In memoriam

Радоје Симић (ВИКТОР Д. САВИЋ)	105–112
Владимир П. Гутков (МАРИНА Љ. СПАСОЈЕВИЋ)	113–116

Одлуке Одбора за стандардизацију српског језика

ОДБОР ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Комисија за односе са јавношћу
и решавање неодложних питања
Комисија бр. 7 од 5. марта 2020. године
Одлука бр. 71

ТЕРМИНОЛОШКЕ СИНТАГМЕ КОЈЕ КОНСТИТУИШЕ ИМЕНИЦА МЕНАЦМЕНТ

О д л у к а

У српском језику приметно је колебање у употреби терминолошких синтагми са именицом *менацменџ*, и то у примерима где је између главне и зависне речи успостављена рекцијска веза. Тако се, приликом доношења стандарда у многим областима, али и у називима наставних предмета на појединим факултетима и њиховим програмима, подједнако у стручној литератури и у медијима, паралелно јављају конструкције с генитивом, нпр. *менацменџ квалитетна*, *менацменџ знања*, *менацменџ њерформанси*, али и конструкције с инструменталом, нпр. *менацменџ квалитетном*, *менацменџ безбедношћу информацијама*, *менацменџ ризицима*. Препорука је да се у оваквим и сличним случајевима предност да генитиву, не само зато што се њиме експлицира или прецизира о ком типу менацмента је реч већ и зато што је генитив општи израз именичке рекције.

Образложење

Именица *менацменџ* позајмљеница је из енглеског језика, данас уобичајена и релативно честе употребе, а у српски језик је уведена као термин из области економије, организационих наука и др., мада није

ретка ни у нетерминолошкој употреби, у пословном свету и сл. Паралелно са њом, у српском језику се у наведеним областима користи и њен преводни еквивалент – именица *управљање*. Иако је карактеристика термина (да треба) да има једно значење, термин *менаџмент* је вишезначан и означава дисциплину која проучава начине организовања и управљања неким поступцима, људским способностима, радним процесима и сл., затим означава процес и начин вођења и организовања предузећа и различитих елемената у процесу рада или производње, и, на крају, означава само руководство неке организације.¹

У терминолошким синтагмама које означавају управљање неким елементима у радном или производном процесу у језичкој пракси срећу се примери двојачке рекције ове именице, инструменталне, нпр. *менаџмент квалитетом*, *менаџмент ризицима*, *менаџмент безбедношћу на раду*, и генитивне, нпр. *менаџмент квалитетом*, *менаџмент ризика*, *менаџмент људских ресурса* итд. Први рекцијски модел резултат је аналогije према именици *управљање*, док је други израз опште рекцијске способности, типичне за све глаголске именице.

Будући да реч *менаџмент* није настала извођењем од глагола, већ је уведена у српски лексикон директним преузимањем из енглеског језика (енг. *management*), њена рекција и не може бити ‘наслеђена’ од глагола *управљати*. Инструментал као допуна типична је уз глаголе типа *руковати*, *руководити*, *управљати*, као и именице од њих изведене, попут глаголских типа *руковање*, *руковођење*, *управљање*. С друге стране, генитивна допуна, као израз категоријалне рекције глаголских именица, као *зидање куће*, *долазак људца* и сл., иманентна је и за реч *менаџмент*, између осталог, и зато што се, у конкретном примеру, генитивом експлицира или прецизира о ком типу менаџмента је реч. Ближе одређење именице *менаџмент*, какво је у овом случају и потребно, јер је нужно означити сферу на коју се односи оно што означава главна реч, постиже се генитивом који одговара на питање *Чегат? Дакле, менаџмент чега? Менаџмент квалитета*. У том смислу, конструкција *менаџмент квалитетом* значи ‘управљање квалитетом’. Неадекватна употреба инструментала уместо генитива настала је угледањем на рекцију домаћег лексичког еквивалента који захтева инструментал – *управљање квалитетом*. Осим тога, не видимо зашто се избегава употреба домаће речи која би се терминолошки једнако понашала у датом контексту, нпр. *управљање квалитетом*, *управљање кадровима*, *управљање информацијама* итд.

¹ Иван Клајн, Милан Шипка, *Велики речник страних речи и израза*, Нови Сад: Прометеј, 2012.

Ипак, свесни да уклањање речи *менаџмент* из српског језика није могуће, будући да је у активној и стручној и јавној употреби, а уосталом то није ни неопходно, препоручујемо да се у наведеним терминолошким синтагмама уз *менаџмент* користи генитив, без обзира на честу и упорну употребу инструментала.

У другим језицима најчешће се реч *менаџмент* преводи (нпр. словеначки *vodenje*, руски *управление*, италијански *gestione*), док се за менаџера врло често користи одговарајућа позајмљеница из енглеског језика, што показује да говорници више воде рачуна о престижу неке професије, који се испољава страним називом, него о потребама самог језика и ограничењима или терминолошкој неадекватности преводног еквивалента.

Текст Одлуке сачинила
проф. др Марина Николић,
члан Комисије за синтаксу